

Primjedbe na predloženi pravilnik o znanstvenim napredovanjima u Republici Hrvatskoj

U ovom postu navest ćemo neke od važnijih razloga zašto bi se trebala izbrisati točka (7) u članku 25. koji se odnosi na odjeljak 5 (Humanističke znanosti). Za srodan post vidi [ovdje](#).

Argument koji se u javnosti pojavio u korist jezičnog ograničenja za društvene i humanističke znanosti je nedavno dala profesorica Katarina Horvat-Levaj u izjavi za [Tportal](#). Argumenti se mogu sažeti u dvije točke:

- 1) Za razliku od prirodnih znanosti koje su univerzalne, humanističke znanosti su orijentirane prema nacionalnoj baštini stoga mogu pretežito biti zanimljive samo za domaću znanstvenu javnost.
- 2) Ovaj pravilnik je reakcija na pokušaj pretjeranog postrožavanja uvjeta za napredovanje za humanističke znanosti, gdje se nastojalo dati veći značaj radovima objavljenima u časopisima koji imaju značajan čimbenik odjeka te su indeksirani u međunarodnim bazama podataka.

Argument iz prve točke nije valjan, zato što humanističke znanosti nisu primarno orijentirane na nacionalnu baštinu (primjerice, filozofija, anglistika, germanistika, talijanistika, kulturologija, itd.). Međutim, čak i ako su određena istraživanja primarno orijentirana na nacionalnu baštinu to ne znači *ipso facto* da ne će biti zanimljiva za međunarodnu znanstvenu javnost te međunarodne stručne časopise. Suprotno mišljenje samo neopravdano umanjuje značaj i potencijal istraživača sa hrvatskih institucija da naprave istraživanje ili studiju koja će biti jednako kvalitetna ili zanimljiva kao i ona koju naprave istraživači i znanstvenici u drugim zemljama.

Druga točka predstavlja nerazumnu reakciju na nerazuman prijedlog pravilnika, koji je, kako prenosi [tportal](#), bio srušen na ustavnom sudu. Ostale razloge zašto bi trebalo izbrisati točku (7) članka 25. te zašto ovakvo jezično ograničenje predstavlja pretjeranu reakciju navodimo u ostatku posta:

- (1) Nije jasno koji je znanstveni razlog da se znanstveno napredovanje u Hrvatskoj ograniči na imanje polovice publikacija na hrvatskom jeziku. Ako postoji neki znanstveni razlog onda nije jasno zašto se taj razlog ne primjenjuje istodobno i na ostale, a ne samo humanističke znanosti u Hrvatskoj. Nelogičnost ograničenja se pokazuje i u tome što interdisciplinarna polja kao Kroatologija Integrativna Bioetika nemaju slično ograničenje.
- (2) Smatramo kako navedeno ograničenje dovodi humanističke znanosti u Hrvatskoj u nepovoljan položaj u odnosu na ostale znanosti i interdisciplinarna polja, jer je izgledno da će dovesti do smanjenja kvalitete znanstvenih radova. Naime, kako bi bili kompetitivni u apliciranju na znanstvene projekte istraživači i potencijalni voditelji projekata moraju imati znanstvene radove objavljene u međunarodnim časopisima koji su indeksirani u relevantnim bazama podataka te koji imaju međunarodno značajan čimbenik odjeka. Inzistiranjem na tome da polovica publikacija potrebnih za napredovanje bude na hrvatskom jeziku može se očekivati da će istraživači sačuvati pregledne radove te radove slabije kvalitete za hrvatske časopise, dok će kvalitetnije radove slati u inozemne časopise. To znači da navedena mjera neće dovesti do poboljšanja kvalitete publikacija na hrvatskom jeziku, ukoliko je to bila namjera.

Također, mjera može dovesti do posljedice istraživači na hrvatskim institucijama bi mogli biti manje motivirani da objavljuju u međunarodnim časopisima (na stranom jeziku) te bi to za posledicu moglo imati pad kvalitete znanstvenih radova.

(3) Smatramo kako je ova mjera u neskladu sa dosad promoviranim kriterijima znanstvene izvrsnosti. Primjerice, u Strateškom planu Nacionalne Zaklade za znanost 2004-2008 stoji kako uspješnost znanstvenika mjeri brojem i kvalitetom objavljenih znanstvenih radova u međunarodnim publikacijama. To znači da će istraživači koji su slijedili upute ove i sličnih strategija biti na neki način kažnjeni što su se trudili objavljivati u međunarodnim publikacijama te stoga nemaju polovicu svojih publikacija objavljenu u domaćim časopisima.

(4) Također, ova je mjera u neskladu sa Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije donesenom 2014. u kojoj Mjera 2.3. navodi kako će se „afirmirati i poticati znanstvenu izvrsnost i međunarodnu vidljivost“, te sa Strateškim planom Hrvatske zaklade za znanost 2014.-2018. u kojem stoji kako je nedostatak hrvatske znanosti „nedovoljna primjena međunarodnih mjerila u sustavu vrednovanja postignuća pojedinih znanstvenika, bez prepoznatljive međunarodne istraživačke komponente“.

(5) Međunarodno rangiranje te rangiranje unutar domaćih institucija, te financiranje sveučilišta i fakulteta se također temelji na istraživačkoj vidljivosti institucije. Stoga, bi za posledicu mogli imati to da će fakulteti humanističkih znanosti dobivati negativne bodove u odnosu na prirodne i društvene znanosti koje nisu ograničene ovakvim pravilnikom.

(6) Za znanstveno polje Filozofija postoji i problem praktične prirode, a to je da trenutno postoji samo jedan A1 časopis koji izlazi na hrvatskom jeziku. To da postoji jedan A1 časopis na hrvatskom jeziku nije prihvatljivo jer se stavlja preveliki pritisak na uređivačku politiku i logistiku časopisa te se ujedno daje jednom uredničkom odboru preveliku moć u odlučivanju o budućnosti istraživača koji rade na hrvatskim znanstvenim institucijama.

S obzirom na ove razloge, naša preporuka je da se točka (7) u pravilniku koji se odnosi na Humanističke znanosti izbriše, te da se ne stave ograničenja koja se odnose na jezike publikacija. Ovime se nikako ne oštećuju nacionalni interesi akademskih institucija Republike Hrvatske, niti se diskriminira upotreba hrvatskog jezika u znanosti. Naprotiv, ostavljanjem otvorene mogućnosti da se znanstvene publikacije pišu na hrvatskom ili bilo kojem drugom svjetskom jeziku može značajnije doprinijeti slobodi znanstvenog rada, promocije hrvatske znanosti, te konkurentnosti hrvatskih znanstvenih institucija na svjetskoj razini.